

Hyvinvointi maksaa kananmunantuotannossa

Timo Karhula, MTT

Kananmunantuotannolla on haasteita. Kananmunatilojen kannattavuus on heikko, mutta silti niiden on investoitava kanojen hyvinvointiin ja rakennekehityksen vaatimuksiin. Kananmunien ylituotanto ja markkinahäiriöt, pakkaamojen ongelmat sekä maataloustukien epävarmuus ovat nekin alalla arkipäivää. Niinpä on ymmärrettävää, että tuottajat eivät ole kovin halukkaita investoimaan kanojen hyvinvointiin.

Kananmunatilojen taloudellinen tilanne on heikentynyt 2000-luvulla merkittävästi. Tilojen kannattavuuskerroin oli vuonna 2000 vielä 1,2, mutta jo vuoteen 2005 mennessä kannattavuus on heikentynyt yli puolella. Tämä tarkoittaa sitä, että maataloustyöntekijän keskituntiansion sijaan kananmunantuottajalle jää palkaksi vain 6 €/työtunti ja 2,5 %:n korkotuotto pääomalle.

Heikko taloudellinen tulos ja kannattavuus eivät mahdollista pitkäjänteistä tuotannon kehittämistä ja jatkuvuutta tiloilla. Kun viljelijäperheen omalle työlle ja tuotantotoimintaan sijoitetulle pääomalle ei jää edes minimivaatimuksia vastaavia korvauksia, kananmunantuottajien motivaatio tuotantotoiminnan jatkamiseen ja kehittämiseen laskee.

Yrjö Tuunanen/MTT:n arkisto

Kananmunantuotanto on uusien haasteiden edessä. Kanojen hyvinvoinnin takia tiloille on hankittava virikehäkkeitä tai lattiakanaloita. Kustannukset ja samalla epävarmuus kannattavuudesta lisääntyvät.

Kanoille hyvinvointia

Kananmunatilat ovat merkittävien investointihaasteiden edessä. Euroopan unionin neuvoston direktiivissä (1999/74/EY) on määritelty kanojen suojelua koskevat vähimmäismääräykset. Maa- ja metsätalousministeriö on tämän lisäksi antanut asetuksen (10/EEO/2000) kanojen pidolle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista, joilla kielletään perinteisten häkkien käyttö munivien kanojen pitopaikkana vuoden 2012 alusta alkaen. Tällöin häkkikanaloista on siirryttävä virikehäkki- tai lattiakanalatuotantoon tai vaihtoehtoisesti lopetettava tuotanto kokonaan.

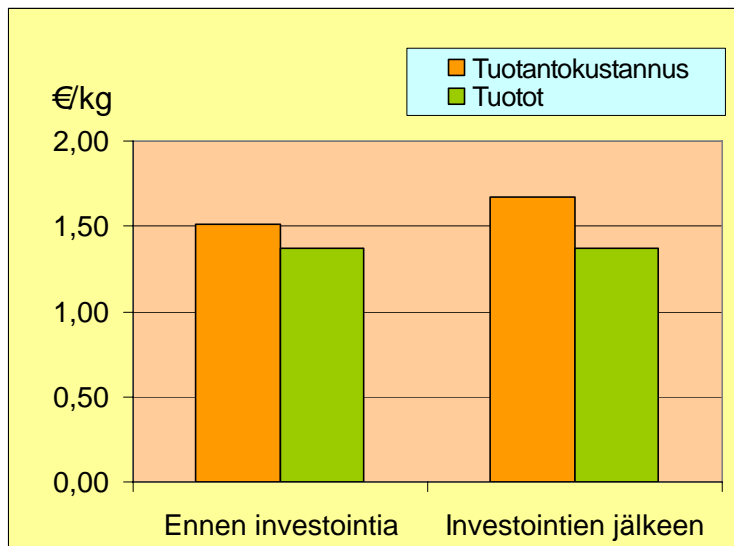
Suomessa häkkikanaloissa tuotetaan edelleen melkein 90 % munista. Näin ollen kanojen hyvinvointia koskevien säädösten muutokset aiheuttavat tuotantoon jatkaville kananmunantuottajille suuria investointeja aivan lähitulevaisuudessa. Lisäksi tiloilla on rakennekehitykseen liittyviä investointitarpeita, sillä Suomessa kananmunatilojen tuotantorakenne on selvästi muita EU-maita heikompi. Muissa EU-maissa kananmunantuotannon painopistealue on yli 30 000 kanan yksiköissä, mutta suomalaisilla kananmunatiloilla on edelleen alle 5000 kanaa. EU-jäsenyyden aikana Suomen kananmunatilojen koko on kyllä kasvanut ja tuotanto erikoistunut, mutta muualla Euroopassa rakennekehitys on edennyt nopeampaan tahtiin.

Kannattavuus heikkenee

Investoinnit virikehäkkeihin tai lattiakanaloihin muodostuvat tiloille kalliiksi ja lisäävät riskejä epävarmassa toimintaympäristössä. Siirryttäessä virikehäkki- tai lattiakanalatuotantoon tilojen työmäärä kasvaa noin 10 % ja investointimenoja kertyy 13–20 €/kana. Tämän lisäksi uuden tuotantorakennuksen rakentaminen tulee maksamaan suunnilleen yhtä paljon, jos vanhat rakennukset eivät sovellu hyvinvointimuutosten edellyttämiin järjestelyihin. Investointien myötä tilojen käyttöomaisuus ja mahdollisesti velkojen määrä sekä työmäärä nousevat. Kaikki nämä seikat yhdessä laskevat tilojen kannattavuutta.

Kananmunien tuotantokustannuksen on arvioitu nousevan hyvinvointimuutosten seurauksena noin 0,15 €/kg. Tuotot eivät riitä ennen investointeja eivätkä varsinkaan niiden jälkeen kattamaan tuotantokustannuksia. Häkkikanaloista luopumisen myötä työvaltaisempaan teknologiaan siirtymisen seurauksena tuottojen ja tuotantokustannusten erotus kasvaa edelleen. Ellei kananmunan hinta käänny mahdollisten tuotantosupistusten myötä nousuun, kananmunantuottajien on tingittävä tulevaisuudessa tuntipalkastaan vielä noin yksi euro.

Lisätietoja: timo.karhula@mtt.fi
puh: (09) 5608 6227

Kananmunien tuotantokustannus ja tuotot (€/kg) ennen kanojen hyvinvointimuutoksiin kohdistuvia investointeja ja niiden jälkeen.